

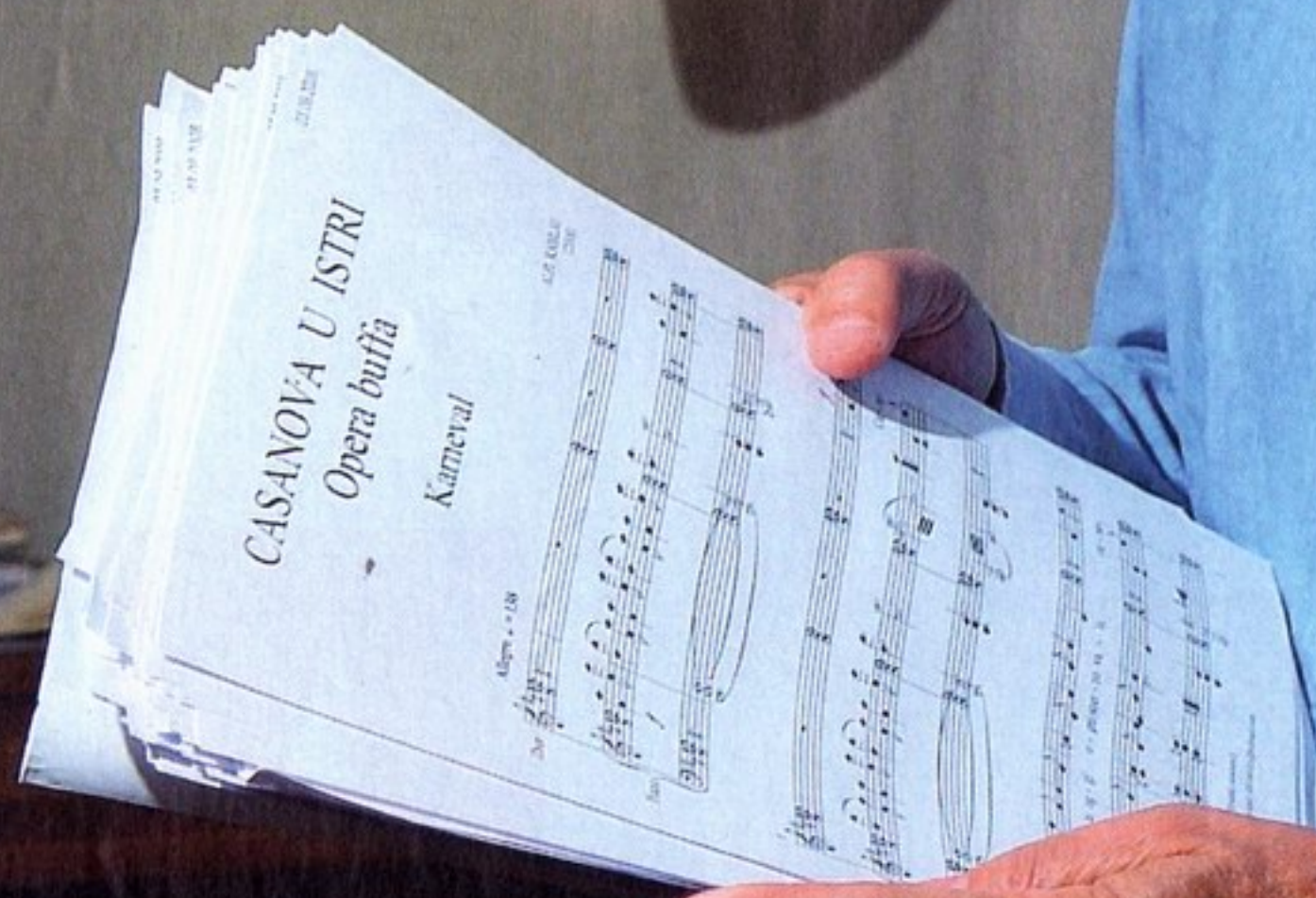
INTERVIEW

“Melodiju i harmoniju svake pjesme dugo i dobro izbrusim, poput malog briljanta, i nije mi žao vremena”

ALFI KABILJO

ALFI KABILJO

KRALJ HRVATSKOG MJUZIKLA

MJUZIKL S TISUĆU IZVEDBI

Alfi Kabiljo autor je mnoštva hitova najvećih zvijezda hrvatske estrade, a također i najpopularnijeg hrvatskog mjuzikla svih vremena 'Jalta, Jalta'

ALFI KABILJO (73), jedan od najpopularnijih hrvatskih skladatelja zabavne i filmske glazbe te autor 13 najpoznatijih mjuzikla, upravo završava prvu komičnu operu 'Casanova u Istri', koja će biti praizvedena u HNK Ivana pl. Zajca iduće godine

Razgovarala: **Nina Ožegović**
 nina.ozegovic@nacional.hr
 Snimio: Tomislav Čuveljak

Alfi Kabiljo (73), jedan od najpopularnijih hrvatskih skladatelja međunarodne reputacije, "kralj hrvatskog mjuzikla", dirigent, aranžer i producent, autor glazbe za pedesetak filmova i stotinjak TV serija i kazališnih predstava, a uz to diplomirani arhitekt, strastveni tenisač, skijaš i kulinar, upravo je završio prvi čin nove komične opere "Casanova u Istri". Dva ulomka iz te opere - arije Dori- ne i Stefana, praižvedene su ljetos na Trećim danima Josipa Kašmana na Malom Lošinju u izvedbi mlade mezzosopranistice Ane Karuze i tenora Zlatka Jelinčića, a kazališna praižvedba bit će iduće godine u riječkom HNK Ivana pl. Zajca. Kritičari su te arije okarakterizirali kao "zanimljivu kombinaciju rossinijevskog koloraturnog stila, avangardnih harmonija i šlagerke melodi- ke", a sam Kabiljo se nada da će naslovnu ulogu zavodnika Casano- ve pjevati svjetski poznati bas-bariton Giorgio Surian.

Alfi Kabiljo napisao je libreto u suradnji s istarskim književnikom Dragom Orlićem, autorom knjige "Nadbludjeli bludnik ili Casanova u Istri", koju je objavio u Durieu- xu prošle godine. Riječ je o ljubav- noj priči u kojoj "gradski mudrija- ši nadmudruju Casanovu". Započinje u Veneciji, nastavlja se u Pore- ču, a završava u Vrsaru 1776. godine gdje je Casanova boravio dva puta. U operi sudjeluju i fiktivni junaci - mlada Porečanka Dorina, glumica i nećakinja porečkog biskupa, njezin zaručnik Stefano, biskup, vrsarska gostioničarka i liječnik.

Nezainteresiranost Nike Pavlovića

NACIONAL: Što vas je motivira- lo da se pozabavite Casanovom i napišete prvu komičnu operu o tom zavodniku?

- Casanova mi je bio zanimljiv još u gimnazijskim danima, ne toliko zbog njegovih kvaziosvajčkih pot- hvata nego više zbog sjajnih memo- ara u 12 knjiga. Fascinirala me nje- gova silna energija: on je u doba, kada se od Pariza do Lyona putova- lo kočijom šest dana, bio pravi gra- danin Europe, a na tim putovanjima posjetio je Poreč i Vrsar. To me je potaklo da još prije petnaestak godina počnem nagovarati svog dra- gog prijatelja Milana Grgića, auto- ra većine mojih libreta, da napiše tekst, međutim, on je bio zauzet drugim obavezama. Tada me je rav-

MAJSTOR MJUZIKLA

Od Zagreba do Rijeke

Jedan od najpopu- larnijih mjuzikala Alfija Kabilja je "Jalta, Jalta" iz 70-ih, koji je bio na broj- nim gostovanjima i igran je gotovo tisuću puta. Zvijezda mjuzikla je bila Sanda Langerholz, glu- mica Komedije, koja je s pjesmom "Neka cijeli svi- jet" osvojila publiku. Nju je naslijedila u riječkoj verziji Leonora Surian.

SA SANDOM LANGERHOLZ, prvom zvijezdom mjuzikla 'Jalta, Jalta', u Komediji 70-ih

'JAKO VOLIM svirati klavir, on je kralj svih instrumenata'

U RIO DE JANEIRU kao dirigent, a Radojka Šverko s pjesmom 'Svijet je moj' osvaja drugo mjesto na festivalu

S PEROM GOTOVCEM i Vladom Štefančićem na probi 'Dlakavog života' (gore); **S VATROSLAVOM MIMICOM** za vrijeme snimanja 'Seljačke bune' (sasvim gore)

diji i preselio se u Gavelu. Mjuzikl "Jalta, Jalta" još se igra u Rijeci, i lansirao je Leonoru Surian kao novu zvijezdu mjuzikla.

Problemi s mjuziklima

NACIONAL: Osim opere "Caso- nova u Istri", što ste još radili u posljednje vrijeme?

- Problemi s mjuziklima odveli su me u ozbiljnu glazbu, mnogo pišem i tražen sam ne samo u Hrvatskoj nego i u inozemstvu. Prošle godi- ne praižvedene su mi četiri skladbe.

S MILANOM GRGIĆEM, prijateljem i libretistom najboljih mjuzikala

Grada da napravi novu predstavu s mladim pjevačima i glumcima, no to se nikada nije dogodilo. Nakon toga je Milan Grgić iz protesta pre- stao svakodnevno piti kavu u Kome-

JALTA, JALTA

Kabiljo s Leonorom Surian koja je u mjuziklu 'Jalta, Jalta' u Rijeci postala nova zvijezda

ALFI KABILJO

Biografija

- 1935. rođen u Zagrebu
- završio muzičku školu 'Vatroslav Lisinski', kompoziciju usavršavao u Parizu, diplomirao arhitekturu
- 1957. prva skladba u Varijeteu u izvedbi Marka Novosela
- 1961. prvi nastup na Zagrebačkom festivalu
- 1971. mjuzikl 'Jalta, Jalta' u Komediji; ukupno 13 mjuzikla
- glazba za 40 filmova i 100 TV serija
- bio predsjednik Hrvatskog društva skladatelja
- Nagrade:** 'Ivan pl. Zajc', 'Josip Slavenski', dvije pulske Arene, Povelja grada Zagreba, 'Milivoj Körbler', Porin za životno djelo, te oko 50 nagrada na festivalima

ALFI KABILJO s Porinom za životno djelo, koji mu je uručio Ivo Josipović

To su "Gitarina Dalmatina", Kon- cert za tubu i Zagrebačke soliste, jedini koncert za tubu i gudače, a zatim sam u Osoru imao praižved- bu "Party za dva klavira", koju već svira Lutoslavski duo, jedan od naj- poznatijih na svijetu, a nedavno je ta skladba izvedena i u Beču. Četvrta praižvedba je bila "Intervalski opla- snik", pisana za Kvar- tet tuba.

Partiture najvećih skladatelja

NACIONAL: Bavi- li ste se različitim glazbenim žanrovima, od opere i mju- zikla preko filmske i televizijske glazbe

do šansona. Što vam je najbliže?

- Ja sam prije svega melodičar. Išao sam u muzičku školu i kao dijete mnogo sam slušao ozbiljnu glazbu,

jer su moji roditelji imali fantastič- nu kolekciju ploča. U to su se vrije- me, nakon rata, vrlo jeftino mogle kupiti note pa sam kupovao partitu- re najvećih skladatelja. Slušao sam opere, primjerice, Wagnera, Verdi- ja, Puccinija i Rossinija, zatim sim- fonijsku muziku, a praktički sam odgojen na Šostakoviču, Stravin- skom i Musorgskom. S druge strane, često sam slušao i svi- rao Schuberta, Ger- shwina i Cola Porte- ra tako da imam u sebi usaden osjećaj za melodiju. No možda je ipak mjuzikl moj pravi izbor. Napisao sam 13 mjuzikla i još me u kazalištu fascinira kad vidim da moja ideja može pokrenuti više od stotinu plesača, pjevača i gluma- ca. No smatram se i izvrsnim film-

Alfi Kabiljo za operu o Casanovi bio je inspiriran posjetom Vrsaru i Poreču 1776.

skim skladateljem. Za 25. rođendan najveće diskografske tvrtke film- ske glazbe Varese/Sarabande iz Los Angelesa, jedino smo Morricone i ja bili predstavljeni od Europljana na njihovu CD-u.

Poziv iz Hollywooda

NACIONAL: Kako to da ste studirali arhitekturu, a ne muziku?

- Zapravo sam htio studirati film- sku režiju i pisati filmsku glazbu, a kako se u to vrijeme prije tog fakul- teta morao završiti neki drugi, upi- satio sam arhitekturu. Naime, moj otac je bio građevinar i radio je s najvećim hrvatskim arhitektima - Planićem, Gombošem, Kauzlari- ćem, Žerjavićem i drugima. Čak je dva puta adaptirao kino Tuškanac i kazalište "Gavella", jednom prije, a drugi put poslije Drugog svjetskog rata. U Zagrebu je radio velike stvari, neke je zgrade i sam projektirao, a ja sam bio fasciniran arhitekti- ma. Već sam na studiju arhitekture 1961. godine na zagrebačkom festi- valu dobio nagrade i tako me malo- pomalo ljubav prema glazbi odvu- kla u sasvim drugu profesiju. Išao sam u privatnu muzičku školu Rudol- fa Matza, a kasnije sam se muzički usavršavao u Parizu, čak i kod Josi- pa Slavenskog.

NACIONAL: Tko je najzaslužni- ji za vašu sklonost prema muzici?

- Moja majka je bila vrlo obrazo- vana žena, svirala je klavir i govo- rila nekoliko jezika, pa je utjecala na moj odgoj. Ona je skupljala note i kupovala ploče. Išao sam i u HNK i gledao opere i balete, te na goto- vo sve koncerte u Hrvatskom glaz- benom zavodu. Svoju prvu sklad- bu napisao sam s osam godina, a u srednjoj školi imao sam sastav s kojim smo nastupali po plesnjaci- ma i svirali tada popularne šlagere, recimo Ive Robića. Ranih pedese- tih bio sam u Londonu i pratio rada- nje rocka te gledao mjuzikle. Znao sam jako mnogo o ozbiljnoj muzi- ci i izgledalo je da ću se razvijati u tom pravcu. No tada su me u muzič- koj školi prebacili k nekim lošim profesorima, vjerojatno zato što su neki profesori bili ljubomorni na moje znanje.

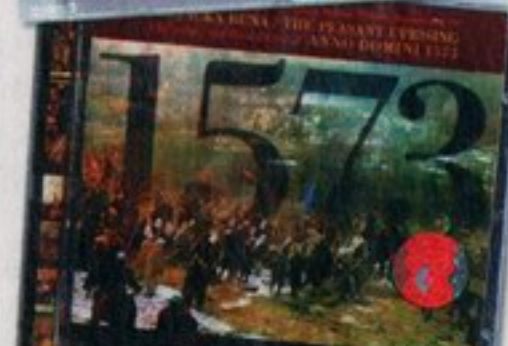
NACIONAL: Početkom devede- setih napisali ste muziku i za neke filmove u Hollywoodu, primjerice, za triler "Scissors" u kojem je glu- mila Sharon Stone. Kako ste došli do Hollywooda?

- Već sam 1971. godine počeo surađivati s Lordanom Zafrano- vićem, no u to je vrijeme vladao strašan otpor prema film- skim skladateljima koji dolaze iz

KARIJERA

Od estrade do klasike

Alfi Kabiljo najpoznatiji je **A**kao autor zabavne i film- ske glazbe te mjuzikla, ali ima i značajne uspjehe u klasič- noj muzici. Na Festivalu hrvat- ske glazbe u Berlinu pijanistica Tamara Jurkić Sviben svirala je njegov klavirski album "Začara- ni klavir", koji će biti izveden i u Beču. Zagrebačka filharmonija i njezina flautistica Renata Pene- zić izvest će 7. studenoga nje- gov Koncert za flautu i orkestar pod ravnanjem Tomislava Fači- nija. Kabilju je kao jednom od malobrojnih živućih skladate- lja bio posvećen i cjelovečernji koncert njegove komorne glaz- be u Institutu 'Franz Schubert' u Beču 2006.

ALFI KABILJO autor je brojnih šlagera, mjuzikala, šansona i filmske glazbe, koja je snimljena na CD, a među najvećima je 'Moja zemlja' Vice Vukova

SKLADATELJ I DIRIGENT ALFI KABILJO sa suprugom Katjom, kćeri Danielom, sinom Ilanom, također muzičarom, i unukama Hanom i Sarom

takozvane zabavne glazbe. Napisao sam nekoliko partitura i svi su bili iznenađeni kako tako dobro vladam takozvanom ozbiljnom glazbom. Osim za Zafranovićeve najpoznatije filmove "Pad Italije" i "Okupacija u 26 slika", napisao sam muziku za filmove "Kužiš, stari moj", "Seljačka buna", "Novinar", "Osudeni" te mnoge druge. Sredinom osamdesetih u Los Angelesu je bio moj prijatelj glumac Davor Antolić, koji je tamo radio kao montažer za NBC. Antolić je imao ploču s mojom filmskom glazbom i svima je pričao o meni, a posebno jednom poznatom producentu Metro Goldwyn Mayera. Budući da je tada Zagreb, uz London, bio centar američkih koprodukcija, taj je producent došao snimati film "Gymkata" u koprodukciji s Jadran filmom. Došao je ravno s aerodroma u moj stan i upitao me imam li neku muziku za taj film. Pustio sam mu svoju filmsku muziku, koju sam snimio sa simfonijskim orkestrom, a on je bio oduševljen. Tražio je još nešto, nakon što mi je ispričao sadržaj, pustio sam mu skladbu nekog sovjetskog skladatelja. To mu se jako svidjelo i rekao mi je da tako napravim. Nakon toga su me pozvali u MGM gdje sam još radio glazbu za nekoliko filma - "Sky Bandits", "Fear" i druge. Nudili su mi da ostanem u Hollywoodu, no mislim da je kvaliteta života u Hrvatskoj bolja.

Pobjede na festivalima

NACIONAL: Vaše pjesme su godinama pobjeđivale na festivalima, a pjevale su ih najveće zvijezde bivše zemlje. Zašto su ti festivali bili tako važni?

- Nije bilo kompjutora ni interneta, a festivali su se prenosili na radiju, poslije na televiziji i popularizirali domaću muziku, što je bilo važno jer se tada jako forsirala strana muzika, kao i danas. Presudan je bio festival u Sanremu i mi smo vrlo brzo počeli kopirati taj sustav natjecanja. U bivšoj Jugoslaviji najjača muzika je dolazila iz Hrvatske. Imali smo sjajne skladatelje, tekstopisce, aranžere, produkciju i orkestre. Polako smo stvarali domaće hitove,

'U Jugoslaviji je najjača muzika dolazila iz Hrvatske i polako smo stvarali hitove'

a naši su pjevači bili enormno popularni. Prvi put sam nastupio na zagrebačkom festivalu 1961. godine, kao student, no za moju međunarodnu karijeru bio je ključan nastup u Splitu na kojem je bio producent s festivala u Barceloni. U Splitu su moju skladbu, koja uopće nije ušla u finale, pjevali Lado Leskovar i Slavko Perović. Ona se jako svidjela tom Španjolcu i pozvao me u Barcelonu. Ni tamo nisam ušao u finale, ali sam shvatio kako treba pisati za festivale.

NACIONAL: Kako glasi ta formula uspjeha?

- Shvatio sam da je najvažnije napisati vrlo melodijsku skladbu koja na kraju ima veliki crescendo. Pjevač je morao dobro izgledati, imati impozantnu pojavu i voluminozni glas, a od pjevačica prednost su imale plavuše, kojih u ono doba nije bilo mnogo. Veći uspjeh imale su i skladbe sporijeg ritma. U Rio de Janeiru pobijedio sam s Radojkom Šverkom, no nazvao je njihov ministar rekavši da ne može komunistička zemlja pobijediti i tako smo završili na drugome mjestu. To je bio senzacionalni uspjeh, cijeli je stadion pjevao "Cijeli svijet je moj" - "All the World is mine". Mislim da sam ukupno dobio pedesetak nagrada.

NACIONAL: Kako ste počeli surađivati s Vicom Vukovom, koji je na zagrebačkom festivalu pobijedio s jednom od vaših najpoznatijih pjesama "Tvoja zemlja"?

- Prva suradnja s Vicom Vukovom bila je na izboru za pjesmu Eurovizije na zagrebačkoj Šalati, kada je pjevao moju pjesmu "Dolazak". Bez lažne skromnosti, sma-

tram da je to bila najbolja pjesma. Međutim, pobjednik se tada odlučivao prema republičkom ključu, a te je godine bio red na BiH. Nastupili smo i na Yamahinu festivalu u Tokiju, najvećem poslije onog u Rio de Janeiru, gdje smo osvojili drugu nagradu s pjesmom "Neka cijeli svijet". Zatim smo osvojili prvu nagradu za pjesmu "Svijet je velik" na zagrebačkom festivalu, a iduće godine napisao sam skladbu "Tvoja zemlja", također za zagrebački festival. Zbog političkih razloga nismo mogli pobijediti, ali je pjesma ostala i svi je pjevaju. Zatim smo sredinom sedamdesetih snimili LP, koji je bio zabranjen. Kad se Vice Vukov početkom devedesetih vratio u Hrvatsku, snimili smo CD sa Špišićevim i mojim pjesmama. U to sam vrijeme gostovao u nekoj emisiji na Radio Zagrebu i zamolio sam urednicu da pusti jednu pjesmu s tog CD-a, no ona se "bojala da to neće ići". Zatim se konzultirala s glavnim urednikom, ali on nije dopustio puštanje pjesama Vice Vukova na Hrvatskom radiju.

NACIONAL: Kako zapravo skladate?

- Mogu komponirati bez klavira, no lakše je s klavirom. Jako volim svirati klavir, on je kralj svih instrumenata. Imao sam veliku sreću što sam radio s briljantnom profesoricom Margitom Matz, koja mi je usadila ljubav prema dobroj glazbi. Bila je profesorica i Dubravku Detoniju. Uglavnom imam ideju u glavi, no jako je važna koncentracija i da puno sjedite i brusite skladbu. Zašto moje pjesme imaju uspjeha i dugo traju? Zato što melodiju i harmoniju svake pjesme, poput malog briljanta, dugo i dobro izbru-

sim, i nije mi žao vremena. Brusim i orkestraciju, recimo, u djelu "Voda i vatra za G. F. Händela" imam 28 udaraljki. Naime, kad je Händel pisao djelo "Muzika na vodi", kralj mu je naredio da uzme 28 oboa. Toliko oboa teško bismo našli u Hrvatskoj pa sam odlučio uzeti 28 udaraljki.

NACIONAL: Vaš sin Ilan Kabiljo nije krenuo vašim stopama?

- On je izvrstan pjevač, odličan skladatelj i aranžer, te briljantan producent, i on mi i danas jako mnogo pomaže. Za sve mjuzikle koje sam radio napravio je demo snimke s vokalima. Dok sam u Hollywoodu radio filmsku glazbu, zvali su ga Amerikanci da snimi CD u Los Angelesu. Nudili su mi isto i u Beču. Dok je nastupao, bio je jako hvaljen, no povukao se s estrade i iz show businessa. On je i dalje moja desna ruka, priprema mi mnoštvo stvari i mnogo mi pomaže, ali i dalje sklada.

Hrvatska glazba u inozemstvu

NACIONAL: Kako stoji hrvatska glazba u odnosu na svjetsku scenu?

- Mi skladatelji, i ovdje na domaćem terenu, osim donekle zabavne muzike, slabo smo zastupljeni, a kamoli u svijetu. Imamo mnogo talentiranih skladatelja ozbiljne i zabavne glazbe, ali za plasman i uspjeh u inozemstvu to nije dovoljno. Treba imati dobre odnose sa stranim izdavačima, a zatim raditi pjesme na engleskom jeziku, slati ih na tisuće adresa raznim

menadžerima, ukoliko, to je silno kompliciran postupak. Nije dovoljno da mama i tata plate svojoj kćerkici snimanje CD-a nego ga treba i progurati u inozemstvu. Treba imati i mnogo sreće. Poljaci su u ozbiljnoj glazbi u pedesetim i šezdesetim godinama postali muzička velesila zahvaljujući zalaganju i podršci države. Bivša Jugoslavija nije učinila apsolutno ništa za promociju Borisa Papandopula, jednog od najboljih hrvatskih skladatelja svih vremena. Hrvatska sada pokušava nešto, no nedovoljno, ali vjerujem da će se stvari i na tom polju unaprijediti. Muzički biennale, koji organizira Hrvatsko društvo skladatelja, najsvjetliji je primjer dobre promocije hrvatske glazbe.

'Fascinira me kad moja ideja u kazalištu pokrene stotinu pjevača, plesača i glumaca'

● 'JA SAM MELODIČAR. Imam ugrađen sjećaj za melodiju'